

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs 2016	
Nummer	2017/441020
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	STZ/JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft het jaarverslag 2016 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2016, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2016 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> - Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2015(2016/498788), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 15 december 2016 is vastgesteld. - Instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2017 (2017/220181), zoals tijdens de gemeenteraadvergadering van 15 december is vastgesteld.
Besluit College d.d. 31 oktober 2017	<p>1. het college stelt het voorstel aan de raad vast.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>
Besluit Raad d.d. .... (wordt ingevuld door de griffie)	<p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vast te stellen dat, op grond van het verslag 2016 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2016 in Haarlem heeft gerealiseerd. <p>de griffier, de voorzitter,</p>

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, het raadsbesluit van 15 maart 2007 en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze stichting de instandhouding van voldoende openbaar (speciaal) voortgezet en primair onderwijs in Haarlem in 2016 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2016 van het schoolbestuur Dunamare Onderwijsgroep.

Het jaarverslag 2016 (2017/447670) is door schoolbestuur Dunamare ter kennisname ingediend.

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de wet op Voortgezet Onderwijs, heeft zes openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Daaf Gelukschool, Prof. dr. Gunningschool (primair speciaal onderwijs), Praktijkschool Oost ter Hout, Paulus Mavo en het Schoter.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2016 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in 2016 heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs is in 2016 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting. In beleidsveld 1.1 “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “meer kansen voor de jeugd om een goede schoolloopbaan te hebben, vanaf voorschoolse periode tot en met voortgezet onderwijs”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

4.2 Openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.

Dunamare onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.635 leerlingen (teldatum 1 oktober 2016) nu onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 3.969 leerlingen (teldatum 1 oktober 2016) openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs en primair speciaal onderwijs op de zes scholen van Dunamare.

Over het jaarverslag 2016 is met het schoolbestuur op 9 oktober 2017 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2016 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet en primair speciaal onderwijs in 2016
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet en primair speciaal onderwijs van Dunamare
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder het onderzoek naar samenwerkingsmogelijkheden van scholen van Dunamare in Noord
- De kapitalisatiefactor

- Uitsplitsing van personele kosten in fte's
- Wezenskenmerken openbaar onderwijs
- De risico's met betrekking tot de personele lasten en leerlingendaling

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag 2016 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het Jaarverslag 2016 inclusief jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2016, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2016 en het resultaat over 2016 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Dunamare heeft op grond van de getrouwheid en deze rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

In het jaarverslag is het verslag van de Raad van Toezicht, het bestuursverslag en het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad opgenomen. In het verslag wordt ingegaan op de missie en visie met betrekking tot de onderwijskwaliteit, het organisatieprofiel en werkgeverschap. In het bestuurlijk overleg over het jaarverslag is stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Deze wezenskenmerken zijn niet expliciet in het jaarverslag 2016 genoemd, maar zijn verwoord in artikel 4 van de Statuten van Dunamare Onderwijsgroep. Dunamare geeft aan haar onderwijs op deze grondslag ingericht te hebben (zie bijlage c).

Ook wordt stilgestaan bij de genomen duurzaamheidsmaatregelen. Zo wordt aangegeven dat het streven is om het energieverbruik in de schoollokalen te verlagen. Hiertoe is een energiemonitor ontwikkeld. Totaal tien scholen van Dunamare zijn inmiddels voorzien van zonnepanelen.

Voor 2016 was een negatief exploitatieresultaat begroot van € 1,156 miljoen door de inzet van NOA gelden en het verantwoorden van een leerlingcorrectie. De jaarrekening wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 0,937 miljoen. Dit verschil van € 0,219 miljoen wordt verklaard door hogere rijksbijdragen als gevolg van de indexering van personele als materiële lumpsumvergoeding. De groei van het aantal leerlingen zorgde voor een hogere rijksbijdrage. Tegelijkertijd leidde het groter aantal leerlingen ook tot meer formatie en de hieruit voortvloeiende hogere personele lasten. Ook de cao's in het schooljaar 2015-2016 en 2016-2017 leidden tot een aanpassing in de personele lasten.

Het negatieve resultaat van € 0,937 miljoen is ten laste gebracht van de algemene reserve. Ultimo 2016 bedraagt de algemene reserve € 22,450 miljoen. Dit was ultimo 2015 € 23,385 miljoen. De eigen reserve van € 22,450 miljoen is wettelijk gezien en op basis van de risicoanalyse ruim voldoende. Naar verwachting neemt de algemene reserve door geraamde positieve resultaten in de schooljaren ultimo 2019-2020 tot € 24,3 miljoen toe.

Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter dekking van de tijdelijke tekorten bij andere scholen, waaronder het Schoter. Bij het Schoter is sprake van een groeiend aantal leerlingen. Ondanks deze positieve ontwikkeling is er voor schooljaar 2015-2016 nog sprake van een nadelig exploitatieresultaat à € 333.000. Dit tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere personeelslasten als gevolg van een relatief lager leerlingenaantal in de bovenbouw vwo, personele lasten voor langdurige zieke werknemers en realisatie van de laatste fase van onderwijsvernieuwing. Per ingang van volgend schooljaar gaat het Schoter ook tweetalig onderwijs vmbo-t verzorgen.

Hiernaast onderzoekt Dunamare, samen met haar scholen in stadsdeel Noord, naar samenwerkingsmogelijkheden om het onderwijsaanbod en de onderwijskwaliteit in dit stadsdeel te versterken.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit goed zijn. Er is bij de liquiditeit en rentabiliteit in 2016 sprake van een verlaging ten opzichte van 2015. Reden hiervoor is het negatieve exploitatieresultaat en een verhoogd investeringsvolume in 2016 door aanschaf van zonnepanelen en de uitvoering van diverse renovatieprojecten in schoolgebouwen.

Ook wordt de kapitalisatiefactor genoemd. De kapitalisatiefactor drukt uit hoe en in welke mate de ontvangen rijksfinanciering voor het onderwijs wordt ingezet. De rijksnorm voor het reserveren van rijksfinanciering in 2016 is 35%. De kapitalisatiefactor is in 2016 ten opzichte van 2015 (34,21%) gedaald en bedraagt nu 27,93%. Deze daling heeft te maken met de genoemde investeringen in 2016.

Er is nu sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op een school. In dit geval kan de Inspectie voor het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar reserves ten behoeve van het primaire onderwijsproces aanspreken.

4.4. Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2016-2017 t/m 2019-2020

In het jaarverslag is conform de regeling jaarverslaglegging onderwijs (R.J.O.) de “continuïteitsparagraaf” opgenomen, inclusief de meerjarenraming met een financieel perspectief. Deze continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkeling van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren om inzicht in de continuïteit van de organisatie te geven. De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de meerjarenraming van Dunamare, zoals de prognoses van de leerlingenaantallen, de ontwikkelingen over de rijksbekostiging, de ontwikkelingen van de salariskosten in verband met de CAO 2016-2017 en de besteding van de nog niet uitgegeven gelden met betrekking tot het Nationaal Onderwijs Akkoord (NOA) voor een kwaliteitsimpuls in het onderwijs tot en met schooljaar 2017-2018, zijn duidelijk toegelicht.

Op basis van deze paragraaf zal voor de schooljaren 2017-2018 t/m 2019-2020 sprake zijn van een positief resultaat. In het schooljaar 2017-2018 is er sprake van een positief resultaat van € 30.000, in de schooljaar 2018-2019 van 1,2 miljoen en in het schooljaar 2019-2020 van € 0,6 miljoen. Opvallend is het relatief hoge positieve resultaat in het schooljaar 2018/2019. Dit heeft vooral te maken met de verwachte ontwikkelingen in het leerlingenaantal waarbij de formatie nog niet is afgestemd op deze ontwikkelingen, in relatie tot het reserveren van formatiebudgetten voor alle scholen om de formatie voorafgaand aan het schooljaar 2018-2019 te kunnen regelen.

In genoemd bestuurlijk gesprek is gevraagd naar de uitsplitsing van personele kosten in fte's en euro's. De kosten in fte's zijn in het jaarverslag 2016 en de oplegnotitie beschreven. In onderstaand overzicht zijn de kosten in euro's opgenomen.

Functiecategorie	In EUR
DIR	3.185.000
OP	69.178.150
OOP	22.963.700

In 2016 heeft Dunamare een aantal instrumenten ontwikkeld ten behoeve van de in 2015 gestarte professionalisering van risicobeheersing en interne controle. Het risicomanagement is hierdoor nu in de organisatie ingebed.

In de risicoparagraaf wordt het vinden van voldoende en goed gekwalificeerde schoolleiders als risico genoemd. Er wordt een aantal maatregelen hiertoe getroffen, zoals het in het schooljaar 2017-2018 op te starten project strategische personeelsplanning, het starten met pilots voor een kweekvijver voor schoolleiders en een coachingspool om talenten te begeleiden.

Een ander risico is de daling van het totaal aantal leerlingen, waarbij er een groei in de eerstvolgende jaren te constateren is en voor de middellange termijn een krimp wordt verwacht. Deze daling wordt mede veroorzaakt door een verschuiving van het leerlingenaantal van vmbo- naar avo-onderwijs. Omdat Dunamare veel vmbo-onderwijs verzorgt, is het effect relatief groot. Deze daling kan alleen opgevangen worden als de formatie van de totale organisatie evenredig afneemt. Met een evenwichtige verdeling tussen personeel in vast dienstverband en tijdelijke aanstellingen kan flexibel en snel gereageerd worden op wijzigingen in de leerlingenaantallen van de scholen.

Ook de vereenvoudiging van de rijksbekostiging voor het onderwijs wordt als risico benoemd. Deze nieuwe bekostigingssystematiek heeft voor het techniek- en nautisch onderwijs mogelijk financiële gevolgen. Omdat het nautisch onderwijs een specifieke onderwijsvorm met een beperkt aantal leerlingen heeft en grote investeringen vraagt, neemt het risico met deze nieuwe systematiek toe. Dunamare is hierover in dialoog met het Ministerie van OCW en participeert in landelijke overlegorganen, zoals de VO-raad. Voor de Dunamare-scholen in Haarlem heeft dit nagenoeg geen gevolgen.

Uit de meerjarenraming blijkt dat Dunamare over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen.

Uit genoemd verslag wordt duidelijk dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is.

4.5 Inspectie en onderwijsprestaties 2016

Van de 24 scholen van Dunamare hebben de zes scholen voor het openbaar onderwijs in Haarlem een basisarrangement door de Inspectie van het Onderwijs gekregen. Dit is de hoogste kwalificatie van de Inspectie en houdt in dat de Inspectie het onderwijs van voldoende kwaliteit acht.

4.6 Dunamare neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Dunamare neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Dunamare convenantspartner van de lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in dit kader in werkgroepen waaronder onderwijshuisvesting en –financiën en heeft zitting in de regiegroep L.E.A.. Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren. Hiernaast is zij lid van regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs VO en het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve Agenda (R.E.A.). Dunamare participeert onder meer in de RBO-werkgroepen ‘overgang po-vo, zorg

voor jeugd en is lid van de agendacommissie van het R.B.O.. Dunamare werkt ook in de regio samen met de toeleverende (basis)scholen en vervolgoopleidingen om het onderwijsaanbod goed te laten aansluiten op regionale ontwikkelingen en behoeften.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs.

7. Bijlagen

- Bijlage a: Jaarverslag 2016 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage b: Oplegnotitie Jaarverslag 2016 Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage c: Artikel 4 van de Statuten Dunamare Onderwijsgroep